

de indicatieve planning eerlang voor dwingende planning zou worden inge-ruild.¹

Van die vrees en irritatie was al gebleken, toen het kabinet-Schermerhorn eind maart '46 een wetsontwerp ter voorbereiding van de vaststelling van een Nationaal Welvaartsplan (zulk een plan zou er dus ook voor de jaren na '46 komen) aan de Voorlopige Staten-Generaal had voorgelegd. Dat Welvaartsplan, voorbereid door een ambtelijke Centrale Plancommissie volgens richtlijnen van een Raad van Advies waarin de wetenschap en het bedrijfsleven zouden zijn vertegenwoordigd, zou schema's moeten bevatten, betrekking hebbend op, aldus de Memorie van Toelichting,

'de na te streven grootte van de voortbrenging in de ruimste zin, op de te verwachten hoogte en de ontwikkeling van het prijsniveau, van het nationale inkomen en zijn componenten, op de besteding van dat inkomen en op alle verdere grootheden die voor de hoofdlijnen van het economisch, sociaal en financieel plan van belang zijn' —

dat plan was bepaald bedoeld als 'een plan van lange adem' en voor zijn verwezenlijking zou de regering nieuwe bevoegdheden moeten krijgen.²

Begin mei bracht de Tweede Kamer haar Voorlopig Verslag uit. 'Velen', aldus Duynstee en Bosmans, 'hadden meer bezwaren tegen de Memorie van Toelichting dan tegen het wetsontwerp zelf vanwege de passages over de geleide economie; men kwalificeerde de Memorie zelfs als staatsocialistisch.'³ 'Zulke aan termijn gebonden plannen', heette het in het Voorlopig Verslag, 'gelijk die in Rusland' (Stalins Vijfjarenplannen) 'en in Duitsland' (Hitlers *Vierjahresplan*)

'zijn opgesteld, veronderstellen een mentaliteit bij de bevolking en materiële omstandigheden, welke in Nederland niet reëel aanwezig zijn. De snelle industrialisatie van het destijds nog achterlijke Rusland en de oorlogsvoorbereidingen van het aggressieve Duitsland konden blijkbaar deze jarenplannen uit propagandistische overwegingen niet missen, maar het nuchtere Nederlandse volk waardeert een dergelijke, op effect berekende grootse opzet, welke naar demagogie zweemt, niet. . . Alvorens aan driejarenplannen en planeconomie te denken, is het zaak, eerst paal en perk te stellen aan het voortwoekeren van een steriele bureaucratie die handen vol geld verslindt en het bedrijfsleven met lamheid slaat.'

¹ P. W. Klein in *Herrijzend Nederland*, p. 89. ² Aangehaald in Duynstee-Bosmans, p. 497-98. ³ A.v., p. 498.